

ve Parochiales essent, sive minimè Parochiales, iisque omnibus vicibus obnoxia facta sunt, quibus superius ajebam obnoxias fuisse Ecclesias Cathedralis. Nimirum & in ipsis dissociata vita communi deventum tandem est ad constitutiones, tributionesque præbendarum. Non absimilis quoque fuit ratio Parochialium Ecclesiarum recentioribus sæculis ad commodum Civitatis populi in urbibus Episcopalibus erectarum, item Ecclesiarum inferiorum, in quibus certi sacri administri constituti fuerunt. Unde tandem factum est, quod hodie intuemur, ut Parochi, Clericique universi beneficii titulo alicui Ecclesiae adscripti pro virili accepta portione bona Ecclesiae administrent, & manu ita dixerim sua sibi necessaria vindicent,

CAPUT II.

De Beneficiorum proprietatibus generatim, ac specialiter.

De perpetua Beneficiorum militia.

Quædam œconomia, sive politica Ecclesiastica species in beneficiis deprehenditur, in qua scilicet non modò natura ipsa rei consideranda est, sed etiam generalis fundatorum, vel erigentium voluntas, nec non publicæ Ecclesiae leges, quibus certi modi, certæque formæ præstituta fuerunt. Hinc pendet beneficiorum conditiones, sive proprietates, quæ beneficiis ferè cohærent, & perpetuò præsumuntur inesse, quousque ex singularibus quibusdam adjunctis detracta à beneficiis, apertissimis probationibus non demonstrantur. Istarum prima oritur ex sacra ordinationis natura: ut enim sacra ordinatio perpetuò Clericum sacris addicit officiis, ita beneficium, quod ex originaria sui institutione à sacra ordinatione pendet, postulare videtur, ut qui semel beneficio potitus est, ab eodem sine causa ne-

& cætera in usus erogent à sacris canonibus præstitutos. Non memoro beneficia recentioris erectionis; ista enim instar veterum erecta sunt, eamque formam ut plurimum acceperunt, exceptis quibusdam singularibus à fundatoribus adjectis legibus, quam cætera similia beneficia sortita jam fuerant juxta commemoratas temporum rationes. Ut paucis universa concludam, hodie res eò devenit, ut beneficium esse dicatur, quoties Clerico cuiquam aliquod munus ecclesiasticum obeundum demandatur ita, ut etiam ipsi certa jura, sive obventiones, cujuscumque illa sint generis, administranda, dispensandaque ut plurimum ex Ecclesiae instituto, aliquando autem ex singulari quodam fundatorum placito, concedantur.

queat aut deturbari ab aliis, aut ipse recedere. Altera oritur ex generali illorum omnium, qui beneficia erexerunt, præsumpta voluntate, quæ ea fuisse videtur, ut beneficium semel erectum perpetuò in Ecclesia maneat, nunquam autem ab ipsis revocetur, aut ad aliorum potestatem transferatur. Tertia proficiscitur ex Ecclesiastica lege, quæ generaliter voluit, officia singula ita esse tributa, ut alter administer ab altero non turbetur, eviteturque confusio, unde fit, ut beneficium inter plures dividi nequeat. Postrema eandem ferè habet originem; nimirum ex utilitate Ecclesiae, & rectæ distributionis officiorum ratione, qua fit, ut nemo ex Clericis pluribus beneficiis cumuletur. Sunt hæc singula in hoc, & subsequentibus capitibus explicanda.

Ut de perpetua beneficiorum militia pri-

De perpetua Beneficiorum militia.

primùm dicam, certum est, Clericum certo beneficio donatum, aut recedere, aut repelli ordinario jure non posse, & primò quidem quia, ut superius præfatus sum, ita postulat natura sacra ordinationis, cui beneficium origine saltem inspecta cohæret; secundò quia etsi demus, beneficii imaginem distingui posse, quemadmodum recentioribus sæculis distincta fuit, ab imagine ordinationis sacrae, adhuc natura ipsa simplex beneficii perpetuam beneficiarii militiam postulat; tertio quia ita sanxerunt sacri canones, sive ad naturam ordinationum, sive ad naturam beneficiorum exprimendam editi. Ajebat jam Paulus Apostolus 1. ad Corinth. cap. 7., unusquisque in qua vocatione, vocatus est, in ea permaneat, innuens, sacram ordinationem divinis ministeriis omninò mancipare Clericum, & in suscepto munere detinere. Character ipse perpetuus, qui in sacra ordinatione imprimitur, & nullo unquam tempore, nulla etiam ratione delendus, idipsum insinuat, & quemadmodum character baptismalis ita devincit hominem christianæ communioni generali, ut baptizati sine grandi scelere nequeant susceptum jugum excutere; ita & character sacrae ordinationis & ipse indelebilis ita devincit hominem clericali societati, ut sine delicto nequeat ordinatus ad laicorum conditionem remeare. Id sanè postulat inde colligatum arctissimum, quo sicut Ecclesia Clerico, ita Clericus Ecclesiae adstringitur, vinculum; neque enim æquitatis ratio patitur, ut illud facilè Clerici gratia relaxetur in detrimentum Ecclesiae, Ecclesiam verò indissolubili nexu devinciat. Quòd si monasticae professionis natura illa semper fuit, ut ita Monachus Monasterio, sicut Monasterium Monacho obligetur, cur non idipsum operetur in Clerico sacra ordinatio? Fateor quidem, argumenta hæc non eandem vim habere in minoribus ordinibus, ac non adeo sacris, qualem habent in ordinibus majoribus, & à Christo institutis; eaque propter receptum

esse juxta hodiernam disciplinam, ut Clerici infra Subdiaconos constituti vitam clericalem sine pœnæ ullius formidine derelinquant. Verùm si quidam sunt gradus in Hierarchia ecclesiastica, non divina, ut ferè placet, sed ecclesiastica designatione constituti, in his sanè Ecclesia ipsa divinam majorum ordinum institutionem imitata est, sive generalis Hierarchiae à Christo institutæ gradus auctoritate sua distinxit; &, quæcumque sit institutionis, distinctionisque ratio, facilè intelligitur, majores ordines exemplo minoribus esse debere, ita ut quod in illis obtineat ex jure divino, & istis jure ecclesiastico accommodetur; & tantum in istis quidquam valeat Ecclesia indulgere, remittere, dispensare. Cujus rei argumento gravissimo est, quòd si quis Clericus non tantum dixerim minoribus ordinibus, sed clericali tonsura initiatus à conditione clericali recedat, atque inde facti pœnitens in clerum revertatur, non iterum ordinatur, aut clericalem tonsuram recipiat, sed quasi postliminio reversus non tam novus Clericus videatur, quàm veterem Clericum non amisisse. Quòd si quum à clero recederet, à pœna immunis fuit, aut etiam culpa, id obtinuit ex singulari consuetudine sacrorum Antistitum erga inferiores Clericos indulgentia præter summi juris custodiam, ex quo ipsa generalia legum principia dici nequeunt immutata. Num verò ex eo, quod hodie beneficiorum collatio ab ordinatione distinguitur, aliis regulis utendum est? Divisio collationis ordinum, & beneficiorum id operari neutiquam potest; quando etiam si collatio beneficiorum nihil cum ordinatione commune haberet, & eadem vigerent adhuc, & alia superessent argumenta. Reverà si Clericus beneficium obtinet, ex parte sua sibi Ecclesiam obstringit, à qua sine causa à beneficio repelli non potest. Cur Clericus idem Ecclesiam liberè deseret? Adde his, beneficia universa esse munera publica, quorum abdicatio etiam juxta civilium legum providentiam

illicita est. Hæc fuit veterum Patrum doctrina, hæc fuit à recentioribus etiam Pontificibus Maximis confirmata, can. 1. 3. 8. 17. & passim caus. 7. quæst. 1., cap. 5. de Clerico ægrot., cap. 7. de conces. præb.

Quoniam autem non ad substantiam beneficii ista pertinent, sed potius ad ingentiam quandam beneficii qualitatem; contingere quandoque potest, ut beneficium aliquod auferri, aut cedi à Clerico possit. Quid enim, si Clericus jam beneficium possidens alio beneficio contra canones potiatur? Nonne aut ipso jure, aut sententia judicis alterutro beneficio cadet? Quid, si eorum criminum reus fiat, quibus ab Ecclesia sit jure, ac merito deiciendus? Quid, si justas renuntiationes causas legitimo Superiori probandas adferat? Sunt hæc omnes, aut similes, veluti generalis regulæ exceptiones, quæ regulam ipsam firmant potius, quam enervent. Sed hæc attigisse sufficiat, de quibus alibi commodius sermo erit instituendus. Potissima, quæ huc spectat, exceptio est, quoties proponantur beneficia, quæ vel ex tabulis foundationum, vel ex singulari quadam possidentium conditione *manualia* appellantur, sive ad alicujus nutum revocabilia. Istud *manualium* nomen derivatum est à revocatione venditionis, vel libertatis in servis, quæ manus injectio apud Romanos appellabatur, l. penult. ff. de servis exportandis, l. 20. §. 2. ff. de manumission., & l. 2. cod. si servus exportandus veniat; unde manualia dixerunt beneficia, quoties patronus præsentationem, vel Prælatus collationem rescinderent, & pristina pro voluntate sua præsentandi, vel conferendi jura recuperarent etiam invito, & reluctante beneficiario.

Nihil in primis prohibere fundatorem potest, quominus, dum beneficium erigit, eam conditionem adjiciat, quæ illud vel à se, vel à successoribus, vel à Prælati revocetur, aut post certum præstitutum tempus revocatum intelligatur.

Ampla fundatoribus concessa facultas fuit ex sacrorum canonum disciplina, quæ liceat ipsis quascumque condiciones adjicere, dummodò ab inhonestis, & turpibus absteatur. Neque obstat ea ratio, quæ dicitur, beneficium origine sua, atque indole intenta cohærere sacræ ordinationi perpetuæ, & indelebili; nam si hæc adnexio moribus, & generali consuetudine dissolvi potuit, insuper haberi etiam potest in conspectu contrariæ voluntatis fundatoris, qui dum suæ rei legem dicit, suæ voluntati sinitur indulgere. Neque etiam obstat, beneficia inter munera publica recenseri, quæ sanè perpetua sunt; etenim non desunt munera publica, quæ ex voluntate quorundam privatorum diversam formam accipere possunt ac ea, quæ legibus publicis præstituta est; quemadmodum constat in munere tutelæ, quod licet lege publica refutari, & ad tempus conferri nequeat, aliis tamen regulis subjicitur, ubi agatur de tutela testamentaria à Patre designata, quæ non subest eisdem legibus cæterarum tutelarum.

Singularis quoque natura dignoscitur in beneficiis regularibus, quæ ut plurimum manualia, & ad nutum Præfecti regularis revocabilia non esse non possunt. Nam cum regulares, sive Clerici, sive Monachi ex emissio obedientiæ voto in omnibus, in iis autem potissimum, quæ ad Collegii, vel monasterii res pertinent, Prælato suo obtemperare tentantur, debent statim à beneficio abstinere, quoties ipsis beneficio etiam sine causa interdicitur, cap. 6. de statu Monach. vers. *nec alicui*, cap. 6. de confirm. utili, vel inutili, Clement. unic. vers. *premissa* de suppl. neglig. Prælat. Hinc est, quod regularia beneficia, præsertim etiam quia ad certum in collatione expressum tempus concedi soleant, non propriè beneficiorum, sed administrationum, procurationum, officiorum, aut alio simili nomine appellari consueverunt. Cessant in hoc proposito rationes omnes perpetuitatis, quæ in beneficiis cleri-

calibus locum habent; etiam si enim Monachi successionem temporum cœperint clericali ordine insigniri; imò etiam si alii regulares ab origine sua Clerici extiterint, unde vi etiam sacri characteris perpetuò Ecclesiis Monasteriorum, vel Collegiorum adscriberentur, perpetuò quidem unusquisque in ordine suo ministrare semper debuit, quod tamen attinet ad peculium, id perpetuò in communi possident, ac si quod jus privatum est, eò spectat, ut singuli à Monasterio vel Collegio alimenta postulent, singularem autem administrationem nomine vel Collegii, vel Monasterii gerant, Superioris arbitrio revocandam, & in alios transferendam. Itaque si fingatur, disputationem oriri de beneficii cujusdam qualitate, nùm manuale sit, nùm perpetuum; perspicuè ex iis, quæ diximus, inferetur, ubi nullæ adsint hinc illinc probationes, nullæ etiam graves conjecturæ, considerandum esse, an beneficium regulare sit, an sæculare: si sæculare esse evincatur, perpetuum; si regulare demonstratur, manuale habebitur: cur enim in dubio uniuscujusque rei natura, ac proprietas non custodiatur?

Dixi, si nullæ graves subsint conjecturæ, ut duas exceptiones ad regulam generalem adjicerem. Prima exceptio est in beneficiis regularibus electivis, quæ scilicet pendunt ex Monasterii, vel Collegii totius electione; hæc enim beneficia, ut regularia, perpetua sunt, non quidem ea significatione, ut ad beneficiarii vitam semper prorogentur, sed modò ad vitam beneficiarii, modò ad certum definitum tempus, modò etiam ad incertum, quousque scilicet alter beneficiarius ab eodem Capitulo statis temporibus convocando designetur, juxta regulas uniuscujusque Monasterii, vel Collegii; quod idem est ac dicere, Præfectum Monasterii non posse pro arbitrio suo administrum à Capitulo constitutum remove. Hujus exceptionis ratio ex eo repetitur, quod illa, quæ fiunt

à Capitulis, maturo consilio facta censentur, nec adeo facilè retractationibus subijci debent. Præterea ubi Capitulum jam certo decreto rem, prout incidit, definit, officio functum est suo, exemplo judicum, qui pronuntiatam sententia nequeunt ulterius renovare judicium, argumento l. 35. ff. de re judicata; eodem modo, quo Capitula quæcumque jus eligendi habentia, electionem, ad quam ritè devenerunt, retractare non possunt, & loco Superioris esse desinunt, argumento canonis 1. dist. 23., can. 11. caus. 18. quæst. 2., cap. 38. de electione, & cap. 2. de statu Monachorum. Altera exceptio est in beneficio regulari, cui cura animarum etiam in personas extra Monasterium constitutas incumbat, cujus institutio ab Episcopo, & non à Superiore Monasterii pendet; cum enim in hoc beneficio adipiscendo non alium Superiorem agnoscat Clericus regularis, quam Episcopum, non tenetur, nec debet in hac parte Prælato regulari dimissionem jubenti obtemperare, ne dicatur, Prælatum regularem irritare posse Episcopales institutiones. Atque id quidem verum censeo in beneficiis omnibus, in quibus Episcopalis institutio necessaria est, & institutus verè ac propriè beneficiarius censetur. Quid verò, si beneficium Curatum cohæreat Monasterio, & cura animarum ex Monasterii designatione electo Monacho veluti Vicario Monasterii demandetur? Duæ sunt in hanc rem Tridentini Concilii constitutiones. Prima in cap. 7. sess. 7. de Ref., altera in cap. 11. sess. 25. de Regular. In dicto cap. 7. decernitur, ut Episcopi, nisi aliter expedire noverint, etiam perpetuos Vicarios valeant designare. In dicto cap. 11. decernitur, ut Vicarii designati pendeant omninò ab Episcopis in iis, quæ spectant curam animarum; item ut Vicarii omnes, etiam ad nutum amovibiles, non aliter à Monasterio designentur, quam prævio examine, & consensu Episcoporum, excepto Monasterio Cluniacensi

eum suis limitibus, exceptis etiam Monasteriis, in quibus Abbates generales, aut Capita ordinum sedem ordinariam principalem habent, atque aliis, in quibus prælati regulares jurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos exercent. In conspectu istorum decretorum statim absoluto Concilio non solum Episcopi plures in quibusdam Monasteriis Vicarias perpetuas erexerunt, in quibus propterea Vicarios à Monasteriis præsentatos, & nunquam ab eodem Monasterio amovendos instituerent, sed etiam ubi Vicarias perpetuas non erexerunt, in suis Synodis professi sunt, se facile non passuros, Prælatos regulares, irrequisitis, & non consentientibus Episcopis, constitutos Vicarios remove, quemadmodum exempla sunt apud Vanespen in parte 2. juris Eccles. univ. tit. 18. cap. 3. num. 27. Sed Pius V. anno 1567. in sua constitutione, quæ incipit *Ad exequendum*, voluit, ut cum de mendicantibus ageretur, si Parochiæ essent Monasteriis unitæ, Monasteria designarent Vicarios ab Episcopis examinandos, ac repertos idoneos adprobandos, ita tamen, ut Vicarii ad nutum suorum Superiorum removeri possent. Singularis esse videbatur hæc constitutio de solis mendicantibus concepta: at quis non videt, universis propemodum Monasteriis esse potuisse communem ob privilegia mendi-

cantium multis Ordinibus concessa? Eundem visus fuit Gregorius XV. anno 1621. in sua constitutione, quæ incipit *Inscrutabili*, modum quendam privilegii regularium adjecisse, sed quotidiana experientia docuit, non adeo amplam in hac parte exerceri consuevisse jurisdictionem ab Episcopis, qualis concessa à Tridentino Concilio videbatur. In primis multi casus à Pragmaticis designati sunt, in quibus nequeat Episcopus Vicarios perpetuos constituere, quales recensuit Barbosa de offic. & potest. Episc. allegat. 72. num. 190. Deinde traditum est, satisesse consultum jurisdictioni Episcopali, ubi Vicarii perpetui non designantur, si Monasteria ipsa, dum Vicarium designant, præsentent designatum Episcopo, ab eodem examinandum, ac probandum; quoties autem Prælati regulares è re Monasterii esse putet, eundem Vicarium remove, valeat quidem eundem propria auctoritate repellere, dummodò tamen Episcopum certiore reddat, & curet, ut à Monasterio alter Vicarius eligatur, & simili ratione Episcopo præsentetur examinandus, ac comprobandus. Videatur Fagnanus ad capitulum *Cum ad Monasterium* de statu Monachorum. num. 39. & sequentibus, & Pitonius de Controversiis Patronorum allegat. 100. num. 38. & sequentibus.

CAPUT III.

De ingenita Beneficiorum perpetuitate.

SI beneficiorum nomine generaliter omnia Ecclesiæ officia intelligamus, eodem jure perpetua dicere illa debemus, quo perpetua ipsa Ecclesia est, cum sine officiis, & muneribus, sicut quæcumque societas, ita Ecclesia nullo modo consistat. De hac beneficiorum perpetuitate non loquor, sed potius de ea, quam singula, ubi eriguntur, statim ingenitam sortiuntur. Etenim quoties be-

neficium constituitur; & certum officium designatur, quod semper, & perenni successione obire selectus vir ecclesiasticus debeat, & certa jura præcipua fiunt, quibus Clericus idem selectus perenni etiam successione potiatur. Tria sunt beneficiorum genera; prima antiquissima, quæ, dissociata inter Clericos, vitæ communione, erecta sunt auctoritate Episcoporum ad distinguenda officia, & singulis

lis administris singularia bona assignanda; altera recentiora sunt, aut ad similitudinem præcedentium erecta ab Episcopis, aut ad liberam Episcoporum dispositionem post erectionem devoluta, ex largitibus, quæ Ecclesiæ post factam inter Clericos bonorum divisionem accesserunt; postrema sunt, quæ petentibus fundatoribus erecta fuerunt reservato jure patronatus: in omnibus autem perpetuitas facile deprehenditur ex erigentium voluntate. Perpetua sunt beneficia primi generis; cum enim Clerici à communi vita recesserunt, & præstituto Ecclesiæ servientium numero discreta fuerunt munera, & singula in singulos distributa peculia pro qualitate officii, & gradus, ea ratione, ut unusquisque suo contentus alienis nusquam inhiaret; eodem jure, quo perpetuitati utilitatis Ecclesiæ studuerunt Antistites, in perpetuitatem quoque beneficiorum intenderunt, cap. 12. de constitut., cap. 8. de præbend. & dignit. Perpetua sunt beneficia secundi generis, proptereaquod cum hæc instar priorum erecta fuerint, priorum eorumdem naturam, atque indolem sortiuntur. Perpetua sunt beneficia tertii generis, non solum ex eo, quod ad cæterorum similitudinem erecta fuerint, sed etiam quod fundatores bona, quæ contulerunt, & officium sacrum, quod implendum mandarunt, perpetuo perdurare voluerint, & Episcopus fundationem acceptans ratam hanc fundatorum voluntatem habuerit. Quidquod enim statutum est, ut de bonis beneficii fundatoribus indigentibus ab Ecclesia succurratur, can. 29. & 30. caus. 16. quæst. 7., nisi Ecclesiasticis viris prohiberetur, ne beneficia extinguerent? Quidquod statutum est, ne fundatores, eove minus à fundatoribus causam habentes, Clericos à rebus donatis expellerent, nisi fundatoribus, cæterisque ab iis causam habentibus præcipere, ut, quod constituerunt, revocare non possent? can. 29. caus. 16. quæst. 7., cap. 4. de jure patron.

Hæc adeo vera sunt, ut etiam si superveniat causa, quæ revocandis donationibus jure sufficiens existimetur, nihilominus beneficium à fundatore, aut ab eo causam habentibus revocari non possit. Non memoro in hac re ingratum donatarii animum, cujus incapax est Ecclesia; & quamquam beneficiarius ingratus esset fundatori, aut patrono, non inde hoc vitium refunditur in Ecclesiam, in quam unam donatio ipsa collata censetur. Potius memoro speciem, qua fundator beneficii post erectum beneficium filios habuerit, de quibus olim non cogitaverat, aut nullam spem habuerat. Quamquam verò hæc causa à Pragmaticis revocandis donationibus idonea habeatur, uti passim deducunt ex l. 8. cod. de revocand. donation., tamen ego observo, eam non sufficere, ut semel erectum beneficium rescindi aliquo modo possit. Etenim fundator beneficii non simpliciter, sed ex causa, Ecclesiæ donat, nimirum ut certum officium perpetuo in Ecclesia, & à viris ecclesiasticis geratur: at in donationibus, quæ ex causa fiunt, & quæ ex parte donatarii certam futuram implendam conditionem inducunt, non idem est effectus qui in donationibus simplicibus deprehenditur; siquidem istæ facilius, atque ex sola donantis voluntate dignis de causis retractantur, contra quam in illis contingat, argumento l. 1. cum similibus ff. de condit. causa data causa non secuta. Eam ob rem donationem ex causa factam, ne ex ingrati quidem animi vitio rescindi à donatore posse, rescripserunt Imperatores in l. 24. cod. de jure dotium.

Quid verò est, quod legitur in can. 33. & 34. caus. 16. quæst. 7., monasterium, vel oratorium canonicæ constructum non posse à dominio constructoris auferri, aut præter fundatorum dispositionem vindicari? Num fortè quisquam inde deducet, adhuc dominium, aut liberam dispositionem rerum in Ecclesiam collatarum præter fundatorem existere? Hanc interpreta-

tationem minimè patitur canonum disciplina. Canon 33. editus ab Eugenio II. sæculo Ecclesiæ nono intelligendus est iuxta disciplinam illius ætatis. Nimirum ex lege Lotharii Imperatoris, quæ extat in lege 8. lib. 2. tit. 18. legum Longobardarum obtinebat, ut, qui bona conferebant locis Deo dicatis, possent sibi eorundem bonorum usumfructum, & ordinationem reservare. Cur non hac in significatione Eugenius constructorem monasterii, aut oratorii potuisset dominum appellare, quando usufructuarius loco domini intelligitur, argumento l. 4. ff. de usufr. & quemadm. Adde, ibi domini nomen pro jurepatronatus, seu pro jure præsentandi commodè fuisse usurpatum, quemadmodum canonis ejusdem contextus apertè demonstrat. Canon 34. nullum negotium facesset, si ad integram Gregorii Magni Epistolam exigatur. Eraxerat Cassiodorus Castellionense, seu Vivariense Monasterium: huic successione temporum aliud subjectum fuerat ex voluntate fundatorum, ita ut unum monasterium alteri subesset. Quidam laici homines nullam à fundatoribus causam habentes unum ab altero sejungere meditabantur. Rescripsit in ea causa Gregorius, *rationis ordinem non pati, ut monasterium ipsum & maxime contra voluntatem fundatorum, ab eorum (id est monachorum monasterii principalis) dispositione ad arbitrium suum, præsertim laica persona, subducatur.* Quæ sanè ita perspicuè exposita nihil amplius habent cum proposita disputatione commune.

Cæterum cum memorata beneficiorum proprietas, ac conditio ex voluntate Ecclesiæ erigentis, aliquando etiam ex voluntate fundatoris dimanet, contingere quandoque potest, ut iuxta interveniente causa Ecclesiæ auctoritate probata, atque ubi fundatorum, aut eorum, qui fundatorum jure censentur, intersit, *istorum accedente consensu, beneficium*

extinguatur. Quid enim, si ex gr. certum beneficium supprimi, aut alteri per suppressionem uniri, aut in alteram formam transferri publica Ecclesiæ utilitas postulet, quemadmodum illa esset, quæ Clericorum seminaria erigenda ex beneficiariorum reddituum collatione suadet, aut alia similis? Sunt istæ causæ publicis definitionibus comprobata, cap. 8. de constitution. Generaliter autem tempore circumscripta esse videntur beneficia, quæ Clericis conferuntur in illis Cathedralibus, vel Collegiatis Ecclesiis, in quibus non est determinatus numerus præbendarum, quarum propterea modò plures, modò pauciores pro arbitrio Episcopi, vel Capituli demonstrantur, argumento cap. 25. de præbendis, cap. 9. de constitution., & cap. ult. de concess. præb. in 6. In istis enim Ecclesiis, quæ *receptitia* nuncupantur, propterea quod tot recipiantur in illas Clerici, quot alli possint iuxta adauctas, vel imminutas obventiones ex prudenti Episcopi, vel Capituli arbitrio, censentur beneficia non universa quidem, sed singula adeo personæ Clerici adhaerentia, ut cum ipsa beneficiarii persona quodammodò intereant; unde, mortuo Clerico beneficiario, non propriè vacare, sed cessare beneficium dicitur. Item tempore circumscripti erant personatus illi, qui olim vigeant apud Hispanos, nimirum ita erecti, ut certæ personæ in illis instituendæ designarentur à fundatoribus, putà ex familia eorundem fundatorum usque ad tertiam, vel quarta generationem, quæ beneficio potirentur, & quibus defunctis, ad Collegium tandem, vel Monasterium, vel Xenodochium bona beneficii devolverentur; ac dicebantur Personatus, quia bona directo concedebantur Collegiis, Monasteriis, vel Xenodochiis, reservato tamen quodam temporario jure gratia certarum personarum.

CAPUT IV.

De Beneficiis non scindendis.

Huc referendus est titulus 12. libri 3.

Postquam à communione bonorum Clerici recesserunt, novamque formam beneficia sumpsere, juxta ea, quæ diximus, emersit alia beneficiorum proprietas, qua fit, ut scindi inter plures nequeant, sed integra singulis Clericis concedantur. Non heic sermonem instituto de reali, uti vocant, divisione, qua ex uno duo beneficia perpetuò fiant; de hac enim inferius commodior erit disserendi locus: loquor de divisione personalis, qua fiat, ut uno remanente beneficio, duo ipsius in solidum possessores evadant. Ne id facilè admittatur, suadet ipsa voluntas illorum, qui beneficia erexerunt, sive Episcopi illi sint in comitiis Clericorum, tribuentes inter Clericos officia, & peculia aliàs universis communia, sive singulares fundatores, qui uni Clerico certum officium, certamque bonorum administrationem committi in ipso foundationis actu decreverunt. Ipsæ etiam generales canonum constitutiones istud ipsum confirmarunt, adeo ut in decretalibus Gregorii IX. titulus in hanc rem expressus habeatur, *ut ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.* Scio, nonnullos ex Interpretibus uti ad id demonstrandum doctrina Hieronymi in can. 41. caus. 7. quæst. 1. agentis: *In apibus princeps unus est, grues unam sequuntur, Imperator unus, Judex unus in Provincia... singuli Ecclesiarum Episcopi, singuli Archipresbyteri, singuli Archidiaconi, & omnis ordo Ecclesiasticus suis Rectoribus nititur.* Mihi non placet adeo remota demonstratio, quando novi, non hunc fuisse Hieronymi scopum, neque ac propterea in hoc fragmento Hieronymi mentem. Docebat sanctus vir Rusticum Monachum, qui

solitudinem professus olim, deinde huc illuc sine lege, sine Magistro discurrens, voluntati suæ liberè indulgebat. Eum admonebat, ut certo duci regendum se traderet, propterea quod vagæ cujusdam vitæ ratio non nisi detrimentum esset allatura. Huc pertinent commemorata verba, quasi diceretur, vel ipsas volucres suum habere ducem, exercitum suum habere Imperatorem, Provinciam Judicem, diocesium Episcopum, Presbyteros Archipresbyterum, Diaconos Archidiaconum, & universum ordinem Ecclesiasticum suos Rectores, quæ sanè observationes nihil habent cum re proposita commune. Potius commemoro statutum Turonensis Concilii in cap. 8. de præbendis, ubi non tam decretum est beneficia scindi non posse, quam reddita subtilis quidem, sed exacta edendæ constitutionis ratio. Ajunt Turonenses Patres: *Majoribus Ecclesiæ beneficiis in sua integritate manentibus, indecorum nimis videtur, ut minorum Clericorum Præbenda patiantur septionem. Ideoque sicut in magnis, ita quoque in minimis &c.* Integra perdurabat etiam temporibus illius Concilii disciplina vetusta, juxta quam majores Ecclesiæ dignitates, veluti Episcopales, & Episcopalibus majores, fortè enim minores quidem Episcopalibus, at in conspectu præbendarum inferiorum adhuc majores, quales erant Archipresbyteratus, Archidiaconatus, & similes, indivisæ manebant. Tantum abusus irrepsit in præbendis inferioribus, quas passim Clerici dividendas curabant, ut plures ad clericalem cœtum facilem sibi viam aperirent. Rectè Turonenses Antistites adnotaverunt, probari abusum non posse: cum enim eadem